

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 8 ลำปางในฐานะสื่อมวลชนส่วนภูมิภาคนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปางในฐานะสื่อมวลชนส่วนภูมิภาคโดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 8 ลำปาง ในเรื่องกิจกรรมและการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2505 - พ.ศ.2535 โดยใช้การออกแบบการวิจัยในลักษณะ Cohort Study ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยข้ามผ่านมิติของเวลาย้อนกลับไปศึกษาเรื่องราวในอดีต ถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ในการศึกษาเรื่องราวในอดีตยุคแรกๆ เนื่องจากว่าเอกสารที่จะศึกษาไม่มีเพียงพอต่อการศึกษาที่จะศึกษาได้อย่างละเอียด จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นอันดับแรก เพื่อให้การค้นคว้าข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนในยุคปัจจุบันก็จะมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องนี้ ได้ศึกษาวิจัยจากหนังสือพระราชกฤษฎีกา หนังสือราชการ และหนังสือที่พิมพ์ออกเผยแพร่โดยหน่วยงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง และกรมประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้าราชการที่เคยทำงานที่สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในแต่ละยุค ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานตั้งแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน ตลอดจนบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 แบบ คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Written Documents) ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เอกสารทางราชการ เอกสารข้อมูลที่น่าสนใจมาแบ่งยุค ของสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 คือ ราชกิจจานุเบกษา

- เล่มที่ 64 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมประชาสัมพันธ์ในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2496
- เล่มที่ 92 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2518
- เล่มที่ 103 พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2529

1.2 เอกสารของสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง และกรมประชาสัมพันธ์

- 1.2.1 หนังสือโทรทัศน 8 ปี พ.ศ.2508
- 1.2.2 ส.ค.ส. 2508 กองประชาสัมพันธ์เขต ลำปาง
- 1.2.3 หนังสือรายการโทรทัศน 8 ปี พ.ศ.2516
- 1.2.4 หนังสือศูนย์ประชาสัมพันธ์ เขต 3 จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2533
- 1.2.5 แผนผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 จังหวัดลำปาง
- 1.2.6 กรมประชาสัมพันธ์ ครบรอบ 50 ปี
- 1.2.7 กรมประชาสัมพันธ์ ครบรอบ 55 ปี
- 1.2.8 กรมประชาสัมพันธ์ ครบรอบ 58 ปี
- 1.2.9 กรมประชาสัมพันธ์ ครบรอบ 59 ปี
- 1.2.10 กรมประชาสัมพันธ์ ครบรอบ 61 ปี

2. การเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ด้วยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันการศึกษาเหตุการณ์ในอดีตย้อนหลังไปถึง 30 ปี เอกสารข้อมูลบางอย่างไม่มีการบันทึกไว้ จึงใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และได้รายละเอียดสมบูรณ์เพียงพอในการนำมาวิเคราะห์ โดยได้สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาวิจัยดังนี้

2.1. อดีตข้าราชการที่ทำงานในสถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง

สัมภาษณ์ นายวิจิต หอมโกศล อดีตผู้อำนวยการศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต 2 ลำปาง ในปีพ.ศ.2517 - พ.ศ.2520 เพื่อทราบลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง

สัมภาษณ์ นายพดุงพงษ์พานิช อดีตนายสถานี สถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในปี พ.ศ.2504 - พ.ศ.2507 เพื่อทราบลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง

สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ อรุณสิทธิ์ อดีตนายสถานีโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในปี พ.ศ.2531- ปัจจุบัน เพื่อทราบลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง

สัมภาษณ์ นายวิจิตร วุฒิอำพล อดีตหัวหน้าฝ่ายรายการของสถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในปี พ.ศ. 2512 - 2518 เพื่อทราบลักษณะการผลิตรายการของสถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง

2.2 เจ้าหน้าที่ของสถานีวิจัยโทรทัศนแห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง

สัมภาษณ์ นายณรงค์ บงบุท หัวหน้างานห้องแสดง ทำงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2505 - ปัจจุบัน เพื่อทราบลักษณะการดำเนินงานฝ่ายรายการตั้งแต่ยุคแรกถึงยุคปัจจุบัน

สัมภาษณ์ นายอำพลบุญจันทร์ หัวหน้างานเทคนิค เพื่อทราบลักษณะการดำเนินงาน ฝ่ายเทคนิค ตั้งแต่ยุคแรกถึงยุคปัจจุบัน

สัมภาษณ์ นายประเสริฐ สิงหลุรเมธ หัวหน้างานผลิตรายการเพื่อทราบลักษณะการดำเนินงานการผลิตรายการ ตั้งแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน

สัมภาษณ์ นางจิรพร ทองป่อ หัวหน้างานแผนผังรายการ เพื่อทราบเรื่องลักษณะการดำเนินงาน แผนผังรายการ

สัมภาษณ์ นางพรพิศ สิริวัฒน์ หัวหน้างานจัดและควบคุมรายการโทรทัศน์ เพื่อทราบเรื่องการควบคุม การจัดแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์

สัมภาษณ์ นายกฤษ เสริมพานิช หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยใน ส่วนภูมิภาค

2.3 ผู้จัดรายการจากหน่วยงานต่าง ๆ ของท้องถิ่น

สัมภาษณ์ นายศรีบุตร จนาคักดิ์ หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลำปางผู้จัดรายการ "ของดีประถมศึกษา"

สัมภาษณ์ อาจารย์ศักดิ์ รัตนชัย นายกสมาคมเพื่อการรักษาสมบัติวัฒนธรรม จังหวัดลำปาง ผู้จัดรายการ "สารคดี ทวี วันเสาร์" ในปีพ.ศ. 2511 รายการ "ปกิณกะพายัพ" เริ่มในปี 2511 และรายการ "ศิลปินพรชญา" เริ่มในปี 2531

สัมภาษณ์ อาจารย์ประดิษฐ์ สรรพช่าง หัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ ศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดลำปาง และอาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏลำปาง ผู้จัดรายการ "วค.หมู่เฮา" และ "วัฒนธรรมสัมพันธ์"

สัมภาษณ์ คุณอุดม รังษี ประธานชมรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และเป็นผู้จัดรายการ "ละครขอพื้นบ้าน"

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ (Observation) ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษา และสังเกตการณ์การผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2536 - เดือนมีนาคม พ.ศ. 2537 และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่องรูปแบบ ลักษณะ และประเภทของการผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 8 ลำปาง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการจากการสังเกตการณ์มาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา

ในครั้งนี้อย่างต่อไปนี้เป็น

1. สมุดบันทึกจดข้อมูลการสัมภาษณ์ และสมุดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์
2. วิทยุเทปเพื่อบันทึกการสัมภาษณ์บุคคล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาคัดเลือกโดยแยกประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลที่แสดงถึง ลักษณะการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปางในแต่ละยุค
2. ข้อมูลที่แสดงถึง ปัจจัยที่มีบทบาทต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในฐานะสื่อมวลชนส่วนภูมิภาค
3. ข้อมูลที่แสดงถึงบทบาทของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในฐานะสื่อมวลชนสำหรับชุมชนท้องถิ่น

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดย มีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชน แนวคิดการจัดองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์ในส่วนภูมิภาค แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาค และแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชนสำหรับชุมชนเป็นหลักเพื่อวิเคราะห์ถึง

1. การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในฐานะสื่อมวลชนส่วนภูมิภาค ใช้แนวคิดโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชน การจัดองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์ในส่วนภูมิภาค และการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาค เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ปัจจัยที่มีบทบาทต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในฐานะสื่อมวลชนส่วนภูมิภาค ใช้แนวคิดโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ข้อมูล
3. บทบาทของการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 8 ลำปาง ในฐานะสื่อมวลชนสำหรับชุมชนท้องถิ่น ได้ใช้แนวคิดการใช้สื่อมวลชนสำหรับชุมชนเป็นกรอบในการวิเคราะห์

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอแบบบรรยาย และการนำเสนอแบบตาราง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย